

Qabang Lipakeng Tsa Merafo Ea Mashala E Fihletse Tharollo

Tharollo lipakeng tsa Chamber of Mines le National Union of Mineworkers e fihletsoe kamorao ho likopano tse peli tse neng li le bo-okameling be lefapha le sa nkeng lehlakore.

Chamber e ile ea ntlafatsa meputso hanyenyane merafong ea mashala bore ebe tharollo e fihletsoe.

Tumellano ea meputso e fapana ho ea ka mining houses "me e lipakeng tsa lipesente tse 7,5 le 15,11.

Merafong ea Amcoal kakaretso ea meputso e bile liperesente tse 15, Trans-Natal ea eba tse leshome le metso e meli, Douglas le Duiker e bile tse leshome le motso o mong.

Goldfields ea eba tse robong ha JCI le Iscor NDC e bile tse

robell.

Ho fihletsoe tumellano ea hore boakamedi merafong ea mashala ba tla etsa keketo ea 1% letloleng la basebetsi be merafo, me hono ho bolela hore kakaretso eo batla e ntsang e tla ba liperesente tse tseletseng.

Goldfields eona etla ntsa peresente (1%) ha fela basebetsi le bona ba ka eketsa peresente (1%) letloleng. Leha hole joalo Goldfields e tla eketsa moputso oa holiday leave allowance ka liperesente tse peli le holofo, (2,5%).

Meputso e mecha ea basebetsi ba batso ba merafo ea mashala e lipakeng tse seng ka tlase ko R444.00 le R675.00.

Basebetsi ba ka bang 88 000 ba anngoe ke tumellano ena.

Molaetsa o tswang pelong: mosebetsi kopanong eo ho neng ho fanwa ka pehelo ho yona, o hlahisa maikutlo a hae.

Ditherisano tsa Eskom di hloleha ho tswela pele

Ditherisano tsa meputso mahareng a Eskom le mekgatlo ya basebetsi di hloleha ho tswela pele hobane Eskom e hana ho lefa moputso o lekaneng bakeng sa bophelo.

Mekgatlo ya basebetsi e batla tiisetso ya kekeletso ya dipersente tse 14,8, ha Eskom yona e fana ka tiisetso ya bonyane dipersente tse 11 le dipersente tse 13 moputsong o tshwanang ho fumanwa ke basebetsi bohle.

Mekgatlo ya basebetsi e amehang ke ena: National Union of Mineworkers (NUM), National Union of Metalworkers of SA (NUMSA) le Electrical Workers Union (EWU).

Ha a fana ka moputso ona o tlase, moemedi wa Eskom o itse: "meputso ya rona e metle haholo ha e bapiswa le meputso e lefuwang ke di intasteri tse ding".

Eskom e boela e bolela hore basebetsi ba hloka feela tjelete e mahareng a R800 le R1000 bakeng sa ho iphedisa. "Dipalo tsena di hlahisitswe kamora dipatlisiso tse ileng tsa etswa ke University ya Afrika Borwa (UNISA) le University ya Port Elizabeth", ho tswela pele moemedi wa Eskom.

Mekgatlo ya basebetsi e hanane le sena se boletsweng. Yona e re dipatlisiso tsena ha di a thehwa hodima dithahasello tsa basebetsi. Diphetho tsa tsona di hlahisitswe ka kgetholo ya mmala.

Jwalo ka ha basebetsi ba bangata ba kgona ho iphedisa ka dintho tseo ba di fumanang ka thata, hona ho bonwa e le ntho e nepahetseng.

Basebetsi ha ba botswe dipotso ka tseo ba di lakatsang, tseo ba sa kgoneng ho di fumana ka baka la meputso e tlase eo ba lefuwang yona.

Lengolo la kopo bakeng sa ho hlongwa ha lekgotla la poelano le se le hlahisitswe bakeng sa ho rarolla ditsekisano.

Katleho ea basebetsi ditherisanong le RPM

NUM e bile le tswellopele ditherisanong tsa meputso selemong sena le Rustenburg Platinum Mines.

Tumellanong ya meputso e saennweng mahareng a khampani le NUM ka la 17 Phupu, ho bile le katleho tsa bohlokwa tse tshwanang le ho batla diaparo tsa ho itshireletsa, thuso ea rente tsa matlo, thupello ya di shaft stewards le ho lefa basebetsi ba ileng ditherisanong.

Meputso

Ho dumellanwe ka kekeletso ya moputso ea bonyane R86. Mosebetsi ea leng mokatong wa (2) jwale o tla fumana bonyane R655 ka kgwedi, ho ena le R569 eo a neng a e fumana kgale. Kekeletso e hodimo ka ho fetisisa ke ea R236 ka kgwedi bakeng sa mosebetsi ea sebetsang ka tlase mokoting, e leng mokatong wa (12), mme yena o tla fumana R2 592.

Diaparo tsa mosebetsi

basebetsi ba hlokanng diaparo tsa ho itshireletsa mosebetsing oa bona ba tla fuwa diobarolo le dieta habedi ka selemo, kantie ho tefo.

Tseetso matlong a bolulo

basebetsi ba dulang kantie matlong ao e seng a khampani, ba tla lefshwa R20 e nngwe ka

hodimo ha tjelete eo ba e fumanang bakeng sa ho thuswa ho lefa rente ya matlo ao ba dulang ho ona.

Di Shaft stewards

di shaft stewards di tla fuwa matsatsi a mahlano ka selemo ho ya rupellwa ka dithuto tsa mokgatlo wa basebetsi. Matsatsi ana a tla lefella ka botlalo.

Phomolo ea ho ea lipuisanong

Khampani e dumetse ho lefa di shaft stewards tse tla ba siyo mosebetsing ka nako ya ditherisano mahareng a khampani le mokgatlo wa basebetsi.

Tse ding tseo basebetsi ba di batlang ho sa ntsane ho ka rerisanwa ka tsona, mme ho ka buisanwa ka tsona kantie ha foramo ya ditherisano tsa meputso.

Tsona ke tsena:

- Dihora tsa ho sebetsa;
- Ho tshwarwa ha dihostele;
- Di shaft stewards tsa nako e tletseng;
- Tsamaiso tsa dikahlolo;
- Ho rupellwa ha basebetsi kamora nako ya ho sebetsa;
- Ho rupellwa ha di shaft stewards ka polokeho le ka ditumellano tsa polokeho;
- Polokeho ea mosebetsi.

Tumellano ena e tla kengwa tshebetsong ka la 1 Phupu selemong sena.